

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

12 iulie 2024

Nr. 01-06-36

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

În conformitate cu art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, cu art. 24 alin. (1) lit. a) din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, prezint Parlamentului, spre examinare, proiectul de lege privind modificarea articolului 2 din Legea nr. 484/2001 pentru ratificarea parțială a Cartei sociale europene revizuite, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 488 din 10 iulie 2024.

În calitate de organ responsabil pentru prezentarea proiectului de lege în Parlament se desemnează Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Cu respect,

Sandru
Maia SANDU

Anexe:

1. Copia demersului Cancelariei de Stat	- 1 fișă;
2. Hotărârea Guvernului nr. 488 din 10 iulie 2024	- 2 file;
3. Proiectul de lege pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 484/2001 (în limbile română și rusă)	- 2 file;
4. Copia textului Cartei sociale europene (în limba română)	- 46 file;
5. Nota de argumentare	- 16 file;
6. Copiile avizelor autorităților de resort	- 37 file;
7. Tabelul de sinteză	- 4 file.

Domnului Igor GROSU,
Președinte al Parlamentului

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>242</u>
<u>12</u>	<u>07</u> 20 <u>24</u>
Ora	

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-76-7682

Chișinău

10 iulie 2024

Aparatul Președintelui Republicii Moldova

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 14 alin. (2) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege privind modificarea articolului 2 din Legea nr. 484/2001 pentru ratificarea parțială a Cartei sociale europene revizuite, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 488 din 10 iulie 2024.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege privind modificarea art. 2 din Legea 484/2001 (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
3. Copia textului Cartei sociale (în limba română – 46 file);
4. Nota de argumentare – 16 file;
5. Copiile avizelor ministerelor și altor autorități administrative centrale – 37 file;
6. Tabelul de sinteză – 4 file.

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex.: Mihaela Goleac
Tel: 022-250-362
E-mail: mihaela.goleac@gov.md

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

APARATUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA Nr.2		
Nr.	1093	
Data	10	07 2024

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 488

din 10 iulie 2024

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea
articolului 2 din Legea nr. 484/2001 pentru ratificarea parțială
a Cartei sociale europene revizuite**

În temeiul art. 14 alin. (2) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul **HOTĂRĂȘTE**:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege privind modificarea articolului 2 din Legea nr. 484/2001 pentru ratificarea parțială a Cartei sociale europene revizuite.

Prim-ministru

Contrasemnează:

DORIN RECEAN

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe

Mihail POPȘOI

Ministrul muncii
și protecției sociale

Alexei Buzu

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****privind modificarea articolului 2 din Legea nr. 484/2001
pentru ratificarea parțială a Cartei sociale europene revizuite**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – La articolul 2 din Legea nr. 484/2001 pentru ratificarea parțială a Cartei sociale europene revizuite (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 130, art. 959), cu modificările ulterioare, textul „și art. 27 (paragraful 2)” se substituie cu textul „art. 27 (paragraful 2), art. 4 (paragraful 2), art. 7 (paragraful 6), art. 10 (paragrafele 1-5) și art. 15 (paragraful 3) din Carta socială europeană (revizuită), adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996”.

Art. 2. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

ARGUMENTAREA NECESITĂȚII
la proiectul Legii pentru completarea art.2 din Legea pentru ratificarea parțială a
Cartei sociale europene revizuite, nr. 484 din 28.09.2001

A. Descrierea tratatului

1. Informații generale

Carta Socială Europeană din 1961 este un tratat al Consiliului Europei, care enunță drepturile și libertățile omului și stabilește un mecanism de supraveghere care garantează respectarea acestora de către Statele părți. Carta vizează cetățenii, și enunță drepturile la locuință, sănătate, educație, angajare, protecție juridică și socială, circulația persoanelor, non-discriminare. *Carta socială europeană* a fost revizuită în 1996 și a intrat în vigoare în 1998. Ea va substitui treptat tratatul inițial din 1961.

Republica Moldova a ratificat *Carta socială europeană (revizuită)* (în continuare - Carta) la 8 noiembrie 2001, prin *Legea nr. 484 din 28.09.2001*, acceptând 63 dintre cele 98 de paragrafe ale Cartei. Următoarele dispoziții nu au fost încă acceptate: Articolele 3§4, 4§1, 4§2, 7§5, 7§6, 10§§1-5, 13§4, 14§§1 și 2, 15§3, 18§§1 și 2, 19§§1-6, 19§§9-12, 22, 23, 25, 27§§1 și 3, 30, 31§§1-3 (35 de dispoziții). Republica Moldova nu este parte la Protocolul adițional la *Carta socială europeană din 1961* care prevede un sistem de plângeri colective.

Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei (Comitetul de miniștri) în decembrie 2002 a decis că "statele care au ratificat Carta Socială Europeană revizuită ar trebui să raporteze cu privire la dispozițiile neacceptate la fiecare cinci ani de la data ratificării" și "a invitat Comitetul European pentru Drepturi Sociale (ECSR) să organizeze prezentarea și examinarea practică a rapoartelor cu statele în cauză" (Decizia Comitetului de Miniștri din 11 decembrie 2002).

În urma acestei decizii, Comitetul European pentru Drepturi Sociale examinează - în cadrul unei reuniuni sau prin procedură scrisă - situația juridică și situația practică din țările în cauză privind gradul de conformitate cu dispozițiile neacceptate. Această examinare se face pentru prima dată la cinci ani de la ratificarea Cartei sociale europene revizuite și, ulterior, la fiecare cinci ani, pentru a evalua situația în mod continuu și pentru a încuraja statele să accepte noi prevederi.

Procedura prevăzută la articolul 22 din Carta din 1961 a fost aplicată pentru prima, a doua și a treia oară în contextul unei întâlniri între delegația ECSR și reprezentanți ai diferitelor ministere ale Republicii Moldova la Chișinău, la 21 martie 2006, 1 decembrie 2011 și, respectiv, 29 mai 2018. În urma celei de-a treia reuniuni, Comitetul a purces la examinarea situației pe baza informațiilor furnizate de către guvern în timpul reuniunii și în scris. Comitetul a considerat că nu există obstacole semnificative în drept și în practică în ceea ce privește acceptarea articolelor 7§5, 10§5, 13§4, 15§3, 18§1, 18§2, 19§2, 19§6, 19§10, 19§11. De asemenea, Comitetul a remarcat că acceptarea articolelor 4§1 și 23 ar putea fi luată în considerare în viitorul apropiat, dar că rămân unele obstacole pentru acceptarea articolelor 25, 30, 19§4c, 19§12, 31§1, 31§2 și 31§3.

În scrisoarea *Directorului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept al Consiliului Europei, Christos Giakoumopoulos, referitoare la Conferința de Nivel Înalt privind Carta Socială Europeană, care va avea loc în perioada 3-4 iulie 2024, la Vilnius, Lituania și în cel de-al 4-lea Raport privind prevederile Cartei neacceptate de RM al Comitetului European al Drepturilor Sociale/ECSR (2021)*, se menționează lipsa oricăror obstacole majore în calea acceptării de către RM a prevederilor articolelor 7§5, 10§5, 13§4, 15§3, 18§1, 19§2, 19§6,

19§10, 19§11, precum și progresul semnificativ înregistrat în ultimii ani privind educația vocațională (art.10), obținut cu suportul activităților de cooperare ale CoE implementate în țară. În acest context, MMPS a evaluat situația din punct de vedere legal și practic și a ajuns la concluzia că pentru moment este posibilă ratificarea următoarelor prevederi din Cartă: art. 4 paragraful 2; art. 7 paragraful 6; art.10 paragraful 1-5; art.15 paragraful 3 (în total 8 prevederi din Cartă).

Setul de acte a fost avizat de către autoritățile publice și partenerii sociali, fiind expuse opinii privind necesitatea extinderii numărului de articole ce se propun spre ratificare. Astfel, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova a menționat oportunitatea ratificării: articolului 19. Dreptul lucrătorilor migranți și al familiilor lor la protecție și asistență (paragrafele 3, 4 lit. a) și 9); articolului 22. Dreptul de a lua parte la determinarea și ameliorarea condițiilor de muncă și a mediului de muncă (literele a), b) și d); articolului 27. Dreptul lucrătorilor cu responsabilități familiale la egalitate de șanse și de tratament (paragraful I (literele a) și b), paragraful 2) și paragraful 3). Avocatul poporului, de asemenea, a recomandat ratificarea art. 3(4), 14(1), 14(2), 18 (1), 19(1), 19 (2), 19 (3), 19 (4) a și b, 19 (5), 19 (6), 19 (9), 22, 27 (1) și 27 (3) și sistemul de plângeri colective.

În rezultatul evaluării propunerilor și recomandărilor menționate, MMPS consideră oportună ratificarea graduală a articolelor din Carta socială. Prin urmare, se propune ratificarea unui număr restrâns de articole, pentru a exclude povara asupra agenților economici și, totodată, pentru a evita constatarea neconformităților în cadrul Rapoartelor experților. Se consideră judicios ca societatea să asigure implementarea în practică a prevederilor ratificate inițial prin *Legea nr. 484 din 28.09.2001* și a articolelor propuse prin prezentul proiect de lege și apoi, gradual, să se ratifice și alte prevederi. consideră prematură ratificarea Protocolului adițional la Cartă. Totodată, ratificarea Protocolului adițional la Cartă se consideră prematură deoarece, până în prezent doar 16 state membre ale Consiliului Europei au ratificat Protocolul. Romania și alte state încă nu au ratificat documentul. Prin urmare, rezervăm dreptul de a ratifica Protocolul la o etapă ulterioară, când se va atinge un nivel mai avansat de implementare în practică a prevederilor Cartei.

Articolele propuse spre ratificare sunt compatibile cu legislația națională și cu angajamentul Moldovei față de standardele europene privind drepturile sociale și economice, cu beneficii pe termen lung pentru societate și economie.

Proiectul de lege va asigura progresul în implementarea:

(i) Recomandării nr. 1.3.4 din Raportul Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2022;

(ii) Acțiunii 5.1.4 din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național pentru asigurarea respectării drepturilor omului pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 164/2024.

a) Părțile la tratat, dacă nu este clar din denumire, eventual alte părți terțe care pot participa la negocieri sau deveni părți la tratat.

Părți la tratat sunt statele membre ale Consiliului Europei.

b) Nivelul tratatului (interstatal, interguvernamental sau interdepartamental).

Tratatul este unul multilateral și interstatal.

c) Forma și structura tratatului.

Carta constă din:

✓ Preambul;

- ✓ Partea I care constă din 31 de articole, ce enunță drepturile și principiile pe care părțile contractante le recunosc ca obiectiv al politicii lor;
- ✓ Partea II care descrie obligațiile părților la Cartă;
- ✓ Partea a III-A care descrie angajamentele părților contractante;
- ✓ Articolul B care descrie Relația cu Carta socială europeană și Protocolul adițional din 1988;
- ✓ Partea a IV-A Articolul C - Controlul aplicării angajamentelor conținute în prezenta Cartă;
- ✓ Partea a IV-A Articolul 21 - Rapoartele referitoare la dispozițiile acceptate;
- ✓ Articolul D Reclamații colective;
- ✓ Partea a V-A;
- ✓ Partea a VI-A;
- ✓ Anexa la Carta socială europeană (revizuită).

2. Informații privind conținutul tratatului:

a) Obiectul și scopul tratatului. Carta este un tratat al Consiliului Europei, ce garantează drepturile sociale și economice ale omului și reprezintă o referință normativă pentru drepturile sociale pe întreg continentul european, inclusiv pentru Republica Moldova. Un accent deosebit în cadrul tratatului internațional este pus pe protecția persoanelor vulnerabile, cum ar fi persoanele în vârstă, copiii, persoanele cu dizabilități și migranți, și impune respectarea drepturilor acestor persoane fără discriminare.

b) Tratatul în vigoare pe care este menit să le implementeze, să le amendeze sau substituie.

Carta socială europeană revizuită în 1996 va substitui treptat tratatul inițial din 1961.

c) Termenul de valabilitate, modul de încetare și prelungire a valabilității tratatului. Pentru statul membru al CoE care exprimă consimțământul de a fi legat de Cartă, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

d) Modul de amendare a tratatului. Procedura de operare a amendamentelor la Carta este descrisă la art. J din Cartă. Astfel, orice amendament propus va fi examinat de Comitetul guvernamental care înaintează textul adoptat Comitetului Miniștrilor după consultarea Adunării Parlamentare. După aprobarea acestuia de către Comitetul Miniștrilor, acest text este comunicat părților contractante în vederea acceptării.

B. Analiza de impact

1. Informații generale:

a) Actualitatea tratatului.

Prin proiectul de lege se urmărește, inclusiv, implementarea recomandărilor din Raportul Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2022, și (ii) Acțiunii 5.1.4 din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național pentru asigurarea respectării drepturilor omului pe anii 2024-2027, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 164/2024*.

Actualitatea ratificării unor articole suplimentare din Carta socială europeană (revizuită) rezidă în necesitatea transunerii în legislația națională și implementării mai multor prevederi din Cartă, în scopul asigurării respectării drepturilor persoanelor ce țin de domeniul muncii, asigurării sociale, drepturile copilului. Aceste drepturi urmează a fi asigurate atât prin intermediul elaborării și implementării actelor normative cât și prin acțiuni practice la nivel de entități economice.

b) Scopul final al încheierii tratatului.

Scopul final al ratificării prevederilor din Cartă este acceptarea și implementarea în practică a prevederilor suplimentare din Cartă și armonizarea cadrului normativ național cu standardele europene.

c) Existența sau inexistența unor alte opțiuni alternative de reglementare decât tratatul.

N-au fost identificate alte opțiuni de reglementare decât ratificarea articolelor respective din Cartă.

d) Necesitatea încheierii unor tratate sau documente subsecvente, cum ar fi protocoalele de implementare, anexele, regulile și modul de aprobare și punere în aplicare a acestora.

În scrisoarea *Directorului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept al Consiliului European, Christos Giakoumopoulos, referitoare la Conferința de Nivel Înalt privind Carta Socială Europeană, care va avea loc în perioada 3-4 iulie 2024, la Vilnius, Lituania*, este menționat că acceptarea procedurii plângerilor colective ar reprezenta un avantaj pentru RM - facilitarea procedurii de raportare și o viziune mai bună asupra eventualelor aspecte problematice. În procesul avizării setului de acte cu autoritățile publice și cu partenerii sociali, Avocatul poporului și Confederația Națională a Patronatului din Moldova au propus ratificarea și a Protocolului adițional. În acest context MMPS consideră că, pentru moment, ratificarea Protocolului adițional la Cartă este prematură. Până în prezent doar 16 state membre ale Consiliului European au ratificat Protocolul. România și alte state încă nu au ratificat documentul. Prin urmare, rezervăm dreptul de a ratifica Protocolul la o etapă ulterioară, când se va atinge un nivel mai avansat al implementării în practică a prevederilor Cartei.

e) Tratatul similar încheiate cu părți terțe sau dintre părți terțe, precum și analiza practicii existente și a impactului asupra acestora, fie părțile care sânt sau doresc să devină parte la un tratat multilateral, a căror practică ar putea fi urmată.

Domnul Alexei BUZU, Ministrul muncii și protecției sociale, a semnat Declarația de aliniere la Pilonul european al drepturilor sociale al Uniunii Europene, la data de 6 iunie 2023.

Pilonul european al drepturilor sociale (PEDS) reprezintă un set de angajamente politice în domeniul social pe care și le asumă statele membre UE (fără caracter obligatoriu). Acesta stabilește 20 de principii și drepturi esențiale, orientate spre menținerea unor piețe ale forței de muncă echitabile și funcționale, structurate în trei capitole: egalitate de șanse și de acces pe piața forței de muncă, condiții de muncă echitabile, protecție și incluziune socială.

Prin alinierea la principiile Pilonului, Republica Moldova și-a asumat racordarea drepturilor sociale și de muncă ale cetățenilor la standarde europene, bazate pe echitate, condiții decente de muncă și protecție socială garantată pentru angajați. Totodată, țara noastră va deveni eligibilă pentru finanțare din Fondul social european, care sprijină

ocuparea forței de muncă, educația, incluziunea socială și alte obiective de politică socială. În acest scop, la 21 mai 2024 a fost semnat și propus spre ratificare *Acordul dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la componenta Ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI) a Fondului Social European Plus (FSE+).*

Principalele drepturi stipulate în Pilonul european al drepturilor sociale vizează: accesul la educație și formare profesională pe tot parcursul vieții, egalitatea de gen, egalitatea de șanse, sprijin pentru ocuparea forței de muncă, locuri de muncă sigure și adaptabile, dreptul la salarii echitabile, protecția în caz de concediere, dialogul social, protecția socială, echilibrul dintre viața profesională și cea personală ș.a.

f) Descrierea succintă a principalelor drepturi și obligații pe care le generează tratatul.

Prin proiectul de Lege se propune ratificarea a 8 prevederi din Cartă ce se conțin în 4 articole, și anume:

Art. 4.2 – Recunoașterea dreptului lucrătorilor la un coeficient majorat de salarizare pentru orele suplimentare de muncă cu excepția unor cazuri particulare;

Art. 7.6 - Dreptul copiilor și al tinerilor la protecție: Includerea timpului petrecut în cadrul formării profesionale în timpul normal de lucru;

Art. 10:

paragraful 1 – Dreptul la formare profesională: Formarea tehnică și profesională; accesul la învățământul superior tehnic și universitar;

paragraful 2 - Dreptul la formare profesională: Ucenicia;

paragraful 3 - Dreptul la formare profesională: Formarea profesională și reconversia profesională a lucrătorilor adulți;

paragraful 4 - Dreptul la formare profesională: Șomerii de lungă durată;

paragraful 5 - Dreptul la formare profesională: Utilizarea deplină a facilităților disponibile;

Art. 15.3 - Dreptul persoanelor cu dizabilități la autonomie, la integrare socială și la participare în viața comunității.

Pentru implementarea prevederilor Cartei în legislația națională se conțin suficiente prevederi normative, care sunt descrise în compartimentul ce urmează. Totodată, aplicarea prevederilor ratificate urmează a fi monitorizată continuu pentru a asigura implementarea în practică a acestora.

Descrierea cadrului normativ național în vigoare care asigură implementarea prevederilor Cartei

Art. 4 paragraful 2. Recunoașterea dreptului lucrătorilor la un coeficient majorat de salarizare pentru orele suplimentare de muncă cu excepția unor cazuri particulare din Cartă.

Cadrul normativ național este asigurat prin:

Codul muncii, nr. 154/2003, articolele 103, 157, 159;

Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270/2018.

Codul muncii nr.154/2003, art. 157 stabilește retribuirea muncii suplimentare:

- în cazul retribuirii muncii pe unitate de timp (cu salariu tarifar sau cu salariul funcției), munca suplimentară (art.104), pentru primele două ore, se retribuește în mărime de cel puțin 1,5 salarii de bază stabilite salariatului pe unitate de timp, iar pentru orele următoare - cel puțin în mărime dublă.
- în cazul retribuirii muncii în acord cu aplicarea sistemului tarifar de salarizare, pentru munca suplimentară se plătește un adaos de cel puțin 50 la sută din salariul tarifar al salariatului de categoria respectivă, remunerat pe unitate de timp pentru primele 2 ore, și în mărime de cel puțin 100 la sută din acest salariu tarifar – pentru orele următoare, iar cu aplicarea sistemelor netarifare de salarizare – de 50 la sută pentru primele 2 ore și, respectiv, 100 la sută din salariul minim stabilit pe unitate de timp – pentru orele următoare.
- pentru munca suplimentară prestată în conformitate cu art. 104 alin. (8), salariatul primește plata ordinară stabilită pe unitate de timp și un număr de ore libere, remunerate conform salariului de bază, egal cu numărul de ore de muncă suplimentară prestată.

Conform art. 19 din Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270/2018, pentru munca suplimentară, personalul unităților bugetare are dreptul la:

- spor pentru orele de muncă prestate în afara duratei normale a timpului de muncă sau în zilele de sărbătoare nelucrătoare și/sau în zilele de repaus pentru activități desfășurate potrivit atribuțiilor postului, dacă orele de muncă suplimentară sau zilele de sărbătoare nelucrătoare și/sau zilele de repaus nu sunt compensate cu alte ore/zile libere în conformitate cu legile speciale/contractele colective de muncă/regulamentele interne;
- spor pentru munca de noapte.
- sporul pentru orele de muncă prestate în afara duratei normale a timpului de muncă sau în zilele de sărbătoare nelucrătoare și/sau în zilele de repaus pentru activități desfășurate potrivit atribuțiilor postului se stabilește în condițiile art.103–105 din Codul muncii, în mărime dublă a salariului de bază pe unitate de timp.
- personalul care, potrivit programului normal de lucru, își desfășoară activitatea între orele 22.00 și 6.00 beneficiază pentru orele lucrate în acest interval de timp de un spor în mărime de 50% din salariul de bază pe unitate de timp, în condițiile stabilite la art. 103 și 159 din Codul muncii.

Art. 7 paragraful 6. Dreptul copiilor și al tinerilor la protecție: Includerea timpului petrecut în cadrul formării profesionale în timpul normal de lucru.

Cadrul normativ național relevant ratificării art. 7 paragraful (6) din Cartă este asigurat de art. 218 din Codul muncii, în special alin. (2) prevede că, timpul necesar ucenicului pentru participarea la activități teoretice ce țin de formarea profesională se include în timpul de muncă.

În plus, conform art. 173 lit. c) din Codul muncii, pe lângă garanțiile și compensațiile generale prevăzute de cod (garanții la angajare, la transfer, în domeniul salarizării etc.), salariaților li se acordă garanții și compensații în caz de îmbinare a muncii cu studiile.

Art. 10 paragraful 1. Dreptul la formare profesională: Formarea tehnică și profesională a tuturor persoanelor, inclusiv a celor cu dizabilități; accesul la învățământul superior tehnic și universitar în conformitate cu criteriul aptitudinii individuale

Cadrul normativ național prevede accesul persoanelor la învățământul superior, *titlul VIII Formarea profesională și alte articole din Codul muncii*, conține mai multe prevederi ce reglementează formarea profesională a salariaților.

Codul educației prevede *Sistemul de învățământ organizat pe niveluri și cicluri în conformitate cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED-2011)*. Admiterea la studii a străinilor se realizează în condițiile aplicate pentru cetățenii Republicii Moldova.

Prin *Legea nr. 166 din 9 iulie 2010*, Republica Moldova a ratificat Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități și a adoptat *Legea nr. 60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități*, care reglementează drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea incluziunii sociale a acestora.

Art. 10 paragraful 2. Dreptul la formare profesională: Asigurarea unui sistem de ucenicie și alte sisteme de formare a tinerilor băieți și fete, în diverse locuri de muncă.

Conform *capitolul III Contractul de ucenicie și contractul de formare profesională continuă din Codul Muncii*, angajatorul are dreptul de a încheia un contract de ucenicie cu o persoană care este în căutarea unui loc de muncă și care nu are o calificare profesională (articolul 216 din Codul muncii). Contractul de ucenicie încheiat în scris este un contract de drept civil și este reglementat de Codul Civil și de alte acte normative.

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 253/2003 a fost aprobată *Concepția privind orientarea, pregătirea și instruirea profesională a resurselor umane*.

**Art. 10 Paragraful 3. Dreptul la formare profesională:
Formarea profesională și recalificarea lucrătorilor adulți.**

Titlul VIII Formarea profesională din Codul muncii reglementează pe larg formarea profesională continuă, drepturile și obligațiile angajatorului în domeniul formării profesionale și tehnice a salariaților, contractul de ucenicie și contractul de formare profesională continuă.

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 222 din 26.03.2024 a fost aprobat Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților*, care stabilește cadrul normativ unitar al educației generale a adulților și al formării profesionale a adulților (inițială și/sau continuă) în cadrul învățării pe tot parcursul vieții.

**Art. 10 paragraful 4. Dreptul la formare profesională:
Măsuri speciale de recalificare și de reintegrare a șomerilor de lungă durată**

Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, reglementează pe larg raporturile juridice ce țin de dreptul la formare profesională a șomerilor de lungă durată. Conform acestei legi, persoana care nu și-a găsit un loc de muncă în primele 12 luni de la înregistrarea statutului de șomer se consideră șomer de lungă durată și beneficiază de suport pentru identificarea și ocuparea unui loc de muncă. Șomerii au dreptul să beneficieze, în condițiile legi, de toate măsurile de ocupare a forței de muncă. Procedurile de formare profesională a

șomerilor se stabilesc de Guvern. Astfel, prin *Hotărârea Guvernului nr. 1276/2018* au fost aprobate:

- Procedura de înregistrare cu statut de șomer și scoatere din evidență a șomerilor;
- Procedura de formare profesională a șomerilor prin cursuri pe bază de voucher;
- Procedura de instruire la locul de muncă în cadrul unității;
- Procedura de desfășurare a stagiului profesional;
- Procedura de certificare a cunoștințelor și a competențelor dobândite în contexte de educație non formală și informală.

Art. 10 paragraful 5. Dreptul la formare profesională:
Utilizarea deplină a facilităților disponibile.

Accesul la formare profesională pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, șomeri, persoane care au nevoie de sprijin suplimentar pe piața muncii, inclusiv tineri, se face în conformitate cu prevederile *Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj*, care are ca scop prevenirea și reducerea șomajului și a efectelor sociale ale acestuia, asigurarea unui nivel ridicat al ocupării forței de muncă și adaptarea forței de muncă la cerințele pieței muncii. Astfel, legea prevede mai multe forme de formare profesională pentru șomeri prin cursuri de calificare, recalificare, perfecționare și specializare; formare la locul de muncă pentru șomerii fără calificări; formare profesională pentru șomerii fără experiență profesională, în special pentru tineri; și certificarea cunoștințelor și competențelor dobândite în contexte educaționale non-formale și informale. Aceste măsuri au ca scop creșterea șanselor de angajare a șomerilor și reprezintă, de asemenea, o soluție pentru îmbunătățirea decalajelor dintre cerere și ofertă pe piața muncii.

Pe perioada în care șomerii participă la cursuri de recalificare profesională, cheltuielile acestora sunt acoperite. Totodată, șomerii antrenați la măsurile de formare profesională (cursuri de formare profesională pe bază de voucher, instruire la locul de muncă în cadrul unității, stagii profesionale), beneficiază de bursă lunară neimpozabilă, în cuantum de 35% din salariul mediu lunar pe economie pentru anul precedent, care se acordă proporțional frecvenței la măsurile de formare profesională. Șomerii antrenați în măsura de certificare a cunoștințelor și competențelor obținute în contexte de educație non formală și informală beneficiază de acoperirea cheltuielilor de transport, în cazul în care sunt direcționați într-o altă localitate decât cea în care locuiesc.

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 1276/2018* au fost aprobate procedurile necesare pentru pregătirea profesională, care au fost expuse mai sus în acest compartiment.

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 222/2024* a fost aprobat *Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților* iar prin *Hotărârea Parlamentului nr. 253/2003* a fost aprobată *Concepția privind orientarea, pregătirea și instruirea profesională a resurselor umane*.

Art. 15. Dreptul persoanelor cu dizabilități la autonomie, la integrare socială și la participare în viața comunității.

Articolul 15 (paragraful 3) poate fi ratificat întrucât țara noastră și-a asumat deja obligațiile similare celor prevăzute de articolul respectiv ratificând, prin *Legea nr. 166 din 9 iulie 2010, Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități*. Mai mult decât atât, la 30 martie 2012, Parlamentul a adoptat *Legea nr. 60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități*, care reglementează drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea incluziunii sociale a

acestora, garantării posibilității participării lor în toate domeniile vieții fără discriminare, la un nivel identic cu ceilalți membri ai societății, având ca bază respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

g) Modul de soluționare a disputelor sau inexistența unor astfel de prevederi.

Carta nu conține prevederi privind soluționarea disputelor. Totodată, Carta stabilește un mecanism de supraveghere care garantează respectarea acestora de către Statele părți. Comitetul European pentru Drepturile Sociale (denumit în continuare "Comitet") asigură controlul respectării de către statele părți a prevederilor Cartei. Cincisprezece membri ai Comitetului, independenți și imparțiali, sunt aleși de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei pentru un mandat de șase ani, cu posibilitatea de a fi realeși pentru încă un mandat. Comitetul determină dacă legislațiile naționale și aplicarea prevederilor acestora în Statele părți la Cartă sunt în conformitate cu prevederile Cartei (articolul 24 al Cartei amendat prin Protocolul de la Torino în 1991).

Procedură de monitorizare este bazată pe rapoarte naționale. Statele părți la Cartă prezintă în fiecare an un raport prin care informează cum este aplicată Carta în legislație și în practică. Fiecare raport vizează o parte din prevederile acceptate, ce sunt stipulate în Cartă. Comitetul examinează rapoartele și decide dacă starea de lucruri din țările vizate nu contravine prevederilor Cartei. Deciziile sale sunt denumite "concluzii" și sunt publicate în fiecare an. Dacă un stat nu ia măsuri în conformitate cu decizia Comitetului, Comitetul Miniștrilor se adresează statului respectiv cu o recomandare cerându-i să modifice legislația și/sau aplicarea practică a acesteia. Informația necesară pentru Comitetul Miniștrilor este pregătită de un Comitet guvernamental compus din reprezentanții guvernelor Statelor părți la Cartă, asistați de observatori care reprezintă partenerii sociali europeni.

h) Scopul teritorial al tratatului (teritoriul părților de aplicare a tratatului).

Carta se aplică pe teritoriul metropolitan al fiecărei părți contractante. Orice semnatar poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare, să precizeze prin declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei teritoriul care este considerat în acest scop drept teritoriul său metropolitan.

i) Eventuala urgență a punerii în vigoare a tratatului.

În procesul evaluării n-au fost identificate careva urgențe pentru punerea în aplicare a articolelor ce vor fi ratificate prin Lege.

2. Aspectul politic, cultural și social:

a) Efectele tratatului asupra relațiilor bilaterale și multilaterale ale Republicii Moldova, inclusiv în context internațional și regional.

Ratificarea articolelor din Carta va avea efecte pozitive asupra relațiilor bilaterale și multilaterale ale Republicii Moldova, prin garantarea drepturilor sociale și economice persoanelor migrante și prin garantarea unor condiții de muncă mai sigure.

b) Impactul asupra societății, anumitor grupuri sau sectoare ale societății, culturii și dezvoltării umane.

Ratificarea articolelor suplimentare din Cartă va consolida cadrul juridic existent în Republica Moldova în domeniul social și va avea un impact pozitiv asupra respectării drepturilor omului în domeniul social și economic, va impulsiona procesul de aliniere a legislației naționale la cerințele europene și va asigura respectarea drepturilor lucrătorilor la un coeficient majorat de salariu pentru orele suplimentare de lucru, dreptul persoanelor la formare profesională, drepturile persoanelor cu dizabilități la autonomie, integrare socială și participare în viața comunității.

c) **Efectele asupra situației social-politice din Republica Moldova.**

Ratificarea articolelor suplimentare din Cartă va semnala aspirația statului de a realiza drepturile respective, având în vedere importanța crucială a acestora. Obiectivul RM de aderare la UE reprezintă un motiv adițional pentru acceptarea mai multor prevederi ale Cartei.

d) **Necesitatea sau existența unor consultări publice asupra tratatului.**

Considerând impactul social al prevederilor Cartei asupra membrilor societății, MMPS a solicitat opinia autorităților publice relevante și a partenerilor sociali cu privire la articolele din Cartă care pot fi ratificate și implementate eficient în practică. Opiniile recepționate au fost analizate și considerate la elaborarea proiectului de lege. Suplimentar, pentru a asigura participarea persoanelor și entităților interesate la procesul de adoptare a deciziei privind articolele ce urmează a fi ratificate, MMPS a făcut publică intenția sa de elaborare a proiectului de lege, anunțul fiind publicat pe site-ul Ministerului. În rezultatul publicării n-au fost recepționate solicitări, opinii, propuneri la subiectul ratificării articolelor suplimentare din Cartă.

3. Aspectul economic și de mediu:

a) **Importanța domeniului de reglementare a tratatului pentru economia Republicii Moldova.**

Ratificarea și ulterior implementarea eficientă a articolelor din Cartă va avea unele repercusiuni asupra entităților economice prin faptul executării prevederilor din Codul muncii și respectării drepturilor persoanelor la un coeficient majorat de salariu pentru orele suplimentare de lucru, dreptul persoanelor la formare profesională, drepturile persoanelor cu dizabilități la autonomie, integrare socială și participare în viața comunității. Respectarea dreptului persoanelor la formare profesională va avea consecințe pozitive pentru economie dat fiind faptul angajării unor persoane de calificare înaltă.

b) **Consecințele pozitive și negative pentru economia Republicii Moldova, precum și pentru mediu, inclusiv evaluările aproximative ale acestora.**

Implementarea articolelor din Cartă va avea efecte pozitive asupra relațiilor economice cu alte state.

c) **Beneficiile directe și indirecte pentru economia Republicii Moldova obținute în procesul de implementare a tratatului cu evaluarea cantitativă și calitativă a acestora.**

În rezultatul asigurării formării profesionale a lucrătorilor, vor fi aduse beneficii indirecte pentru economie. Deși unele costuri economice limitate pentru companii pot apărea în rezultatul implementării depline a articolelor ratificate, cum ar fi plata orelor suplimentare, acestea sunt depășite de beneficiile preconizate în ceea ce privește

bunăstarea, motivarea și menținerea angajaților, care pot duce la o productivitate și competitivitate sporite pentru afaceri și economie în general.

4. Aspectul normativ:

- a) **Compatibilitatea tratatului cu prevederile Constituției Republicii Moldova.** Prevederile din Cartă ce se propun a fi ratificate sunt compatibile cu Constituția Republicii Moldova.
- b) **Compatibilitatea tratatului cu Carta ONU, cu alte tratate în vigoare pentru Republica Moldova, cu angajamentele Republicii Moldova asumate la nivel internațional și regional.**

Proiectul tratatului este compatibil cu prevederile Cartei ONU, cu alte tratate în vigoare pentru Republica Moldova, cu angajamentele Republicii Moldova asumate la nivel internațional și regional.

- c) **Compatibilitatea tratatului cu legislația Uniunii Europene.** Prevederile din Cartă ce se propun spre ratificare sunt compatibile cu legislația UE.
- d) **Existența actelor normative interne care necesită a fi aduse în concordanță cu prevederile tratatului, cu indicarea expresă a actelor normative și prevederilor acestora care urmează a fi modificate, completate sau abrogate.** Pentru moment n-au fost identificate acte normative și prevederi ale acestora care urmează a fi modificate, completate sau abrogate. În compartimentele de mai sus ale Argumentării au fost descrise prevederile din actele normative care servesc drept bază pentru implementarea prevederilor din Cartă.
- e) **Necesitatea adoptării unor acte normative noi în vederea implementării eficiente a prevederilor tratatului.** În procesul de evaluare a cadrului normativ n-a fost identificată necesitatea adoptării unor acte normative noi.
- f) **Necesitatea sau existența unui plan de acțiuni privind asigurarea compatibilității tratatului.** Articolele propuse spre ratificare sunt compatibile cu cadrul normativ național în vigoare.
- g) **Posibilitatea și necesitatea formulării unor rezerve sau declarații în cazul unui tratat multilateral.** În procesul de pregătire a setului de acte n-au fost identificată necesitatea formulării unor declarații.

5. Aspectul instituțional și organizatoric:

- a) **Formele de cooperare prevăzute în tratat sub aspect instituțional și organizatoric.** Comitetul European al Drepturilor Sociale (Comitetul) decide în ceea ce privește conformitatea legislației și practicii naționale cu Carta. Cei 15 membri independenți ai săi sunt aleși de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei pe o perioadă de șase ani, ce poate fi reînnoită o dată. Comitetul hotărăște în cadrul a două proceduri: procedura

rapoartelor și procedura reclamațiilor colective. Republica Moldova n-a ratificat Protocolul adițional privind reclamațiile colective.

b) Necesitatea înființării unor instituții sau structuri noi naționale și internaționale, sau modificării celor existente.

Pentru implementarea prevederilor din Cartă nu este necesară înființarea unor instituții sau structuri noi.

c) Necesitatea abilitării unor persoane sau instituții cu împuterniciri noi.

N-a fost identificată o asemenea necesitate.

d) Necesitatea și modalitatea participării Republicii Moldova și a reprezentanților săi la reuniunile și structurile internaționale menite să asigure implementarea tratatului (vizite, grupuri mixte de cooperare, organizații internaționale și organele acestora etc.).

Experții nominalizați de către MMPS, reprezentanții sindicatelor și a patronatelor participă la ședințele convocate de Comitetul guvernamental și la Conferința de Nivel înalt a Cartei Sociale Europene. Următoarea ședință va avea loc la Vilnius, 3-4 iulie 2024, la care va participa Ministrul muncii și protecției sociale.

e) Necesitatea asigurării cu resursele umane corespunzătoare pentru implementare.

În prezent funcțiile relevante procesului de monitorizare și implementare a prevederilor Cartei sunt alocate mai multor direcții din cadrul MMPS. Se va examina posibilitatea concentrării acestor funcții într-o singură direcție

f) Instituția sau instituțiile naționale responsabile de negocierea, semnarea și/sau implementarea tratatului.

La nivel național MMPS este autoritatea responsabilă de elaborarea cadrului legislativ, monitorizarea și controlul implementării prevederilor Cartei, și respectiv a legislației muncii. Această activitate este desfășurată cu participarea partenerilor sociali, partenerilor de dezvoltare, autoritățile publice relevante.

g) Necesitatea, forma și modalitatea întocmirii și prezentării eventualelor rapoarte de implementare pe plan intern și internațional.

Articolul 21 din Cartă prevede prezentarea Rapoartelor referitoare la dispozițiile acceptate de Părțile contractante. Acestea vor fi prezentate Secretarului General al Consiliului Europei, într-o formă stabilită de Comitetul de Miniștri, un raport la interval de 2 ani referitor la aplicarea dispozițiilor Părții a II-a a Cartei, așa cum au fost ele acceptate.

Articolul 22 al Cartei prevede necesitatea prezentării Rapoartelor referitoare la dispozițiile care nu au fost acceptate. Părțile contractante vor prezenta Secretarului General al Consiliului Europei la intervale adecvate și la solicitarea Comitetului Miniștrilor, rapoarte referitoare la dispozițiile Părții a II-a a Cartei care n-au fost acceptate în momentul ratificării sau al aprobării și care n-au fost subiectul unei notificări ulterioare. Referitor la dispozițiile în cauză, Comitetul Miniștrilor va stabili la intervale regulate ce rapoarte vor fi solicitate și care va fi forma lor.

- h) **Organul responsabil de prezentarea rapoartelor privind implementarea tratatului și instituțiile care vor prezenta această informație necesară pentru întocmirea rapoartelor.**

MMPS este autoritatea care elaborează rapoartele și care le prezintă organelor enunțate în Cartă. Aceste rapoarte sunt elaborate cu compilarea informațiilor acumulate de la alte autorități/instituții/parteneri sociali și de dezvoltare.

- i) **Necesitatea sau existența unui plan de acțiuni instituțional sau interinstituțional privind asigurarea măsurilor organizatorice.**

Pentru moment n-a fost identificată asemenea necesitate.

6. Aspectul financiar:

- a) **Beneficiile și angajamentele financiare pe care le presupune tratatul.**

Carta nu conține prevederi privind beneficiile sau angajamentele financiare ce pot surveni urmare ratificării articolelor din Cartă. Totuși, asistență tehnică a fost și este acordată în cadrul programelor de asistență a Consiliului Europei.

- b) **Evaluarea comparativă, până la intrarea în vigoare a tratatului și după aceasta, a riscurilor și costurilor, în special a cheltuielilor din bugetul de stat, local, asigurărilor sociale de stat și altor fonduri publice, precum și a veniturilor așteptate în contextul implementării tratatului.**

Pentru moment n-au fost identificate riscuri/costuri/cheltuieli financiare din buget și nici venituri ce pot surveni în rezultatul implementării prevederilor suplimentare din Cartă ce sunt propuse spre ratificare.

- c) **Măsurile întreprinse pentru reducerea costurilor și riscurilor.**

În procesul de elaborare a setului de acte n-au fost identificate riscuri și costuri.

- d) **Impactul asupra importurilor și exporturilor, mediului de afaceri și impactul indirect asupra sistemului fiscal.**

Ratificarea articolelor din Cartă nu va avea impact asupra sistemului fiscal.

- e) **Cheltuielile necesare pentru realizarea acțiunilor legate de aspectul normativ, instituțional și organizatoric ale tratatului.**

Prevederile Cartei ce se propun spre ratificare vor fi implementate în limitele cadrului financiar actual.

7. Aspectul temporar:

- a) **Etapele și termenele realizării măsurilor preparatorii până la și după intrarea în vigoare a tratatului, indispensabile pentru punerea în aplicare a acestuia.**

Pentru asigurarea implementării articolelor ratificate va fi necesară intensificarea acțiunilor de monitorizare și verificare a implementării lor în practică de către Inspectoratul de stat a muncii și de către partenerii sociali. Planurile respective necesare pentru monitorizarea implementării vor fi dezvoltate și aprobate de către MMPS, în colaborare cu autoritățile relevante și partenerii sociali.

- b) **Oportunitatea aplicării provizorii a tratatului. N**

N-a fost identificată necesitatea aplicării provizorii.

c) Etapele și termenele de implementare a tratatului.

Pentru orice stat membru al CoE care își exprimă ulterior consimțământul de a fi legat de Cartă, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

d) Periodicitatea prezentării rapoartelor de monitorizare sau evaluare a implementării tratatului și/sau organizării reuniunilor sau consultațiilor privind implementarea tratatului.

Articolul 21 din Cartă prevede prezentarea Rapoartelor referitoare la dispozițiile acceptate de Părțile contractante. Acestea vor fi prezentate Secretarului General al Consiliului Europei, într-o formă stabilită de Comitetul de Miniștri, un raport la interval de 2 ani referitor la aplicarea dispozițiilor Părții a II-a a Cartei, așa cum au fost ele acceptate.

Articolul 22 al Cartei prevede necesitatea prezentării Rapoartelor referitoare la dispozițiile care nu au fost acceptate. Părțile contractante vor prezenta Secretarului General al Consiliului Europei la intervale adecvate și la solicitarea Comitetului Miniștrilor, rapoarte referitoare la dispozițiile Părții a II-a a Cartei care n-au fost acceptate în momentul ratificării sau al aprobării și care n-au fost subiectul unei notificări ulterioare. Referitor la dispozițiile în cauză, Comitetul Miniștrilor va stabili la intervale regulate ce rapoarte vor fi solicitate și care va fi forma lor.

e) Posibilitatea și consecințele suspendării sau încetării tratatului în situații speciale.

Orice parte contractantă poate denunța Cartă sau orice articol sau paragraf al Părții a II-a din Cartă în condițiile prevăzute în paragraful 1 al art. M din Cartă. Denunțarea nu poate fi efectuată înainte de expirarea unei perioade de 5 ani de la data la care Carta a intrat în vigoare în ceea ce o privește sau înainte de expirarea oricărei alte perioade ulterioare de doi ani și, în toate cazurile, un preaviz de 6 luni va fi notificat Secretarului general al Consiliului Europei, care va informa în această privință celelalte părți contractante.

f) Eventuale obligații care ar putea rămâne în vigoare după stingerea tratatului.

Conform Articolul M din Cartă nici o parte contractantă nu poate denunța Carta înainte de expirarea unei perioade de 5 ani de la data la care Carta a intrat în vigoare în ceea ce o privește sau înainte de expirarea oricărei alte perioade ulterioare de doi ani și, în toate cazurile, un preaviz de 6 luni va fi notificat Secretarului general al Consiliului Europei, care va informa în această privință celelalte părți contractante.

Orice parte contractantă poate, conform dispozițiilor enunțate în paragraful precedent, să denunțe orice articol sau paragraf al Părții a II-a din Cartă pe care l-a acceptat, sub rezerva că numărul articolelor sau paragrafelor prin care se leagă această parte contractantă să nu fie niciodată mai mic de 16 în primul caz și de 63 în cel de-al doilea și ca acest număr de articole sau paragrafe să continue să cuprindă articolele selectate de această parte contractantă dintre cele la care se face referire specială în articolul A, paragraful 1, alineatul b.

C. Analiza oportunității ratificării/acceptării/aprobării/aderării:

a) data și locul semnării/aprobării tratatului.

Carta a fost deschisă spre semnare de către statele membre ale Consiliului Europei la Strasbourg, la data de 03.05.1996. Un număr de 35 de state au ratificat/aderat la Cartă. Inițial, Republica Moldova a ratificat parțial Carta prin *Legea nr. 484 din 28.09.2001*.

b) data intrării în vigoare pe plan internațional, în cazul tratatelor multilaterale, sau condițiile necesare pentru intrarea în vigoare pe plan internațional.

Carta a intrat în vigoare la data de 01.07.1999, după trei ratificări.

c) prevederile privind necesitatea și modalitatea îndeplinirii procedurilor interne necesare pentru intrarea în vigoare.

Instrumentul de ratificare urmează a fi depus la Secretarul general al Consiliului Europei. Prevederile ratificate vor intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data depunerii instrumentului de ratificare.

d) oportunitatea formulării, scopul și conținutul rezervelor sau declarațiilor la un tratat multilateral.

În procesul elaborării setului de acte n-a fost identificată necesitatea formulării rezervelor la tratat.

e) existența unor eventuale rezerve ale altor părți la tratat care ar putea afecta aplicarea acestuia.

N-au fost identificate rezerve care ar putea afecta aplicarea tratatului.

f) îndeplinirea procedurilor interne de către cealaltă parte/celelalte părți și durata preconizată.

Deoarece Carta este un tratat multilateral nu este necesară îndeplinirea procedurilor interne. Pentru statul membru al CoE care exprimă consimțământul de a fi legat de Cartă, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de o lună de la data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare. Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și Directorului general al Biroului Internațional al Muncii:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Carte în conformitate cu articolul K;
- d) orice declarație făcută în aplicarea articolelor A, paragrafele 2 și 3, D, paragrafele 1 și 2, F, paragraful 2 și L, paragrafele 1, 2, 3 și 4.
- e) orice amendament în conformitate cu articolul J;
- f) orice denunțare în conformitate cu articolul M;
- g) orice alt act, notificare sau comunicare în legătură cu prezenta Cartă.

g) termenul de valabilitate a tratatului.

Carta nu prevede un termen de valabilitate, prin urmare poartă un caracter permanent.

h) informații privind proiectul sau proiectele de acte legislative care au fost elaborate și prezentate concomitent Parlamentului în vederea ajustării cadrului juridic existent la prevederile tratatului, în cazul în care există o astfel de necesitate.

Cadrul normativ național conține prevederi necesare pentru implementarea articolelor și paragrafelor respective din Cartă, prin urmare n-au fost elaborate proiecte de acte legislative care urmează a fi prezentate concomitent Parlamentului spre adoptare.

Ratificarea articolelor 4 (paragraful 2); 7 (paragraful 6); 10 (paragrafele 1-5); 15 (paragraful 3) din Carta socială europeană (revizuită) reprezintă un pas important pentru Republica Moldova în alinierea la standardele europene privind drepturile sociale și economice. Această acțiune va aduce beneficii de durată pentru societatea și economia moldovenească, contribuind la îmbunătățirea condițiilor de muncă, promovarea formării profesionale și întărirea protecției grupurilor vulnerabile, cum ar fi persoanele cu dizabilități.

Analiza compatibilității cu legislația națională și aspectelor de implementare denotă că ratificarea acestor articole este fezabilă și oportună. Orice provocări legate de punerea în aplicare vor fi gestionate în mod eficient de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în strânsă colaborare cu partenerii sociali și societatea civilă.

Prin urmare, se recomandă ratificarea articolelor menționate din Carta socială europeană (revizuită) ca o prioritate pentru dezvoltarea socială și economică a Republicii Moldova, în conformitate cu aspirațiile sale europene și angajamentul față de respectarea drepturilor omului.

Secretară generală adjuncă

Digitally signed by Jandîc Cristina
Date: 2024.07.03 13:54:41 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Cristina JANDÎC